De geschiedenis van de Ambachtsschool

De Ambachtsschool aan de haven

Door: Henk van den Heuvel

Oprichting

Aan het begin van de Twintigste Eeuw werd in de agrarische Hoeksche Waard een ambachtsschool gesticht. Tot die tijd werden leerlingen uitsluitend opgeleid op de werkplaats, het gildewezen werd dat genoemd. Tegenstanders van een school waren bang voor oneerlijke concurrentie, het creëren van eigenwijze werkkrachten en een veel te late toetreding tot het arbeidsproces. Arme mensen konden het zich niet permitteren hun kinderen zonder loon zo lang naar school te sturen. De voorstanders wezen op het feit dat inmiddels al meer dan dertig van dergelijke scholen in den lande waren geopend. En de leerlingen die met een diploma de school verlieten verdienden meteen meer loon dan degenen die ongeschoold op de werkplaats waren begonnen. De ontstaansgeschiedenis van de school was roerig, nieuwe gemeenteraadsverkiezingen moesten er aan te pas komen om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen. In 1905 werd triomfantelijk tijdens de oprichtingsvergadering geroepen ‘dat er geen moordenaars der toekomst meer aanwezig zijn’. Een grondschenking van de gemeente Oud-Beijerland, 1100 vierkante meter bij de haven, deed de rest. De aannemer M. van Bezeij won de aanbesteding voor een bedrag van 16.740 gulden en in april 1906 werd de eerste steen gelegd. Op donderdag 30 augustus 1906 was het zover, de opening van de Ambachtsschool voor de Hoeksche Waard. In het ‘Hoekschewaardje’ werd met veel enthousiasme verslag gedaan: „Zóó prijkt dan het trotsche gebouw aan de Oostkade als een sieraad van onze gemeente: we zouden het werkelijk geen betere plaats kunnen toewenschen”. De opening werd verricht door Jacob Gerard Patijn, commissaris van de Koningin. Tijdens het afsluitende diner, in hotel ‘De oude Hoorn’, werden verschillende toasten geslagen op de toekomst van het praktijkonderwijs.

1906 - Ambachtsschool aan de haven

Het uit twee verdiepingen bestaande gebouw werd voorzien van een brede hoofdingang met toegang tot timmerwinkel, schaftlokaal, magazijn, theorielokaal en smederij. Na een toelatingsexamen werd begonnen met 40 leerlingen, waarvan 17 voor de avondschool. Het aantal leerlingen bleef stijgen, ondanks de beperkte financiële middelen die ter beschikking werden gesteld. Dat veranderde in 1919 als gevolg van de Nijverheidsonderwijswet, 70% werd voortaan vergoed door het Rijk, de overige kosten werden gedeeld door de Hoeksche Waardse gemeenten. In 1931 was de bouw van een extra vleugel noodzakelijk om verdere uitbreiding van het leerlingenaantal en het machinepark mogelijk te maken. Aan het onderwijsaanbod werden ook andere richtingen toegevoegd, zo weet ook oud-leerling Wim Hoepel (89) uit Piershil. „Ik heb in de oorlogsjaren de opleiding tot automonteur gevolgd. Elektrotechniek en bankwerker kon ook, maar dat lag me niet zo. Normaal duurde de opleiding toen 2 jaar, ik kon nog geen werk vinden dus ben er 2 ½ jaar gebleven, ongeveer vanaf m’n veertiende. Zes dagen in de week ging ik naar school, zelfs op zaterdag tot 12.00 uur. Bij binnenkomst in het gebouw zag je de conciërge zitten in de hal. Via een gang kwam je bij het lokaal van de automonteurs. We hadden vanuit dat lokaal een mooi uitzicht op de haven”. Het gebouw werd enkele malen geteisterd door natuurlijk- en menselijk geweld. Door een onweersbui in mei 1923 sneuvelden veertig ruiten, in de Tweede Wereldoorlog zorgde de inslag van een bom voor meer dan driehonderd beschadigde ruiten. De grootse schade werd veroorzaakt door de Watersnoodramp in 1953 en wateroverlast in het jaar daarop. Machines en inboedel raakten beschadigd, mede vanwege de noodzaak voor een nieuwe verwarmingsinstallatie werd besloten tot nieuwbouw en verhuizing.

De Technische School aan de Koninginneweg

1955 - De Technische School (LTS) aan de Koninginneweg

Toen in 1955 de nieuwe Technische School aan de Koninginneweg werd geopend gold deze als een van de meest moderne van ons land. De wettelijke benaming ambachtsschool was zes jaar eerder al gewijzigd in lagere technische school. Bredero’s Bouwbedrijf uit Utrecht bouwde de school voor een bedrag van 867.000 gulden. De opening vond plaats op woensdag 14 september, een gedenksteen herinnert nog altijd aan dit heuglijke feit. De school van twee verdiepingen werd gebouwd met een capaciteit van 350 leerlingen. Elf jaar na de opening moesten twee noodlokalen worden gebouwd vanwege een aanmerkelijke stijging van het aantal leerlingen. Binnen het onderwijs vonden die jaren veel wijzigingen plaats. De schilderopleiding werd onderdeel van de bouwtechniek, de smidsopleiding ging op in de metaalbewerking. De avondschool werd in 1971 beëindigd, enkele jaren later werd de Mammoetwet ingevoerd en werden alle afdelingen omgevormd tot vierjarige opleidingen. Daarbij kwam er naast de praktische en technische vorming van de ambachtslieden meer ruimte voor de A.V.O-vakken. Dit Algemeen Vormend Onderwijs legde meer nadruk op het gebied van persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van de leerling. Op 1 augustus 1994 fuseerde de school met de RSG (Regionale Scholengemeenschap), na eerder al te zijn gefuseerd met de huishoudscholen (LHNO) van Oud-Beijerland en Klaaswaal. Bij het ingaan van de 21ste eeuw werd gesproken van voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO), als opvolger van het voorbereidend beroepsonderwijs (VBO). Het VMBO werd daarbij onderverdeeld in vier leerwegen: BBL (Basis Beroepsgerichte Leerweg), KBL (Kader Beroepsgerichte Leerweg), GL (Gemengde Leerweg) en LWOO (Leerweg Ondersteunend Onderwijs). De 437 leerlingen konden toen kiezen uit Bouwtechniek, Mechanische Techniek, Electrotechniek, Voertuigentechniek en Verzorging.

Sinds 2011: Actief College

2011 – Actief College aan de Koninginneweg (en Poortwijk III)

Sinds 1 januari 2011 valt de school niet meer onder het bestuur van de Gemeente Oud-Beijerland. Op die datum werd het bestuur overgedragen aan Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Hoeksche Waard, die nauw verbonden is met Stichting Acis Openbaar Primair Onderwijs Hoeksche Waard. Dit bestuur veranderde de sinds 1994 gevoerde naam RSG (Regionale Scholengemeenschap) locatie Koninginneweg in ‘Actief College’. Het motto van de school werd: ‘Vakkundig in actief leren’, waarmee bedoeld wordt dat je op deze school met hoofd en handen leert. Het onderwijsaanbod wordt nog steeds vernieuwd en uitgebreid. In 2017 doen leerlingen voor het laatst examen in de sectoren Techniek Breed, Zorg & Welzijn Breed en Economie & Ondernemen. Om plaats te maken voor veelzijdige profielen binnen het vernieuwd VMBO. De tekortkomingen van het oude gebouw komen daarbij steeds nadrukkelijker aan het licht. Te klein, te ouderwets en steeds moeilijker warm te stoken. Het wachten is dan ook op de eerste paal van de nieuwbouw, in Poortwijk III naast basisschool De Klinker. Op dinsdagavond 10 mei 2016 werd door de gemeenteraad unaniem daartoe besloten. De voorbereidingen op de nieuwbouw zijn van start gegaan, de eerste paal moet in 2018 worden geslagen.

„Als theorie en praktijk samengaan, zullen knappe ambachtslieden gevormd worden. Langzamerhand zal men het nut dezer instelling inzien, de school zal steeds op een hoger peil komen”.

- A. van Lith, oprichtingsvergadering 1905.

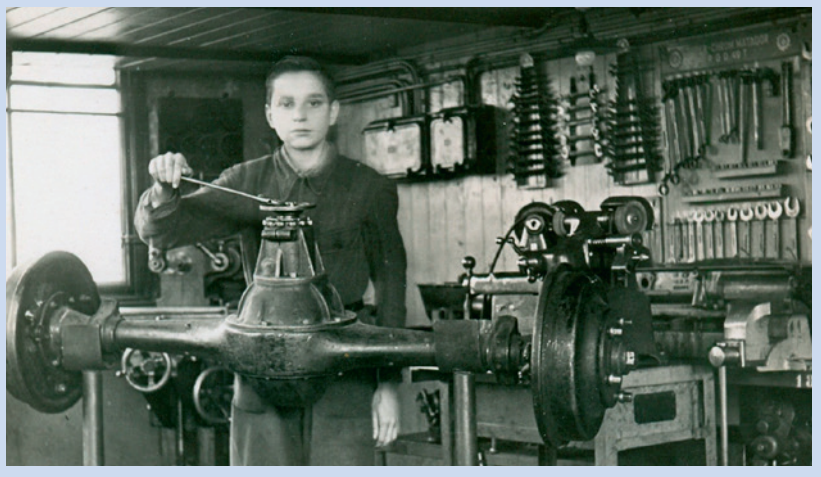

Automonteur in opleiding: Wim Hoepel (1944)